

STORTINGET

Innst. 387 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:142 S (2018–2019)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekke, Torgeir Knag Fylkesnes og Kari Elisabeth Kaski om offentlig eierskap til vindkraften

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.
2. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.
3. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft slik det er for vannkraft og som skal komme kommunene til gode.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal, Runar

Sjåstad og Tove-Lise Torve, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til Dokument 8:142 S (2018–2019) Representantforslag om offentlig eierskap til vindkraften, og til brev av 10. mai 2019 (vedlagt) fra statsråd Kjell-Børge Freiberg.

Komiteen viser til at formålet med forslagene er å sikre at utnyttelsen av naturressursen vindkraft kommer fellesskapet til gode, etter modell fra vannkraftproduksjon. Komiteen viser til at det er en pågående diskusjon knyttet til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft, hvor det er pekt ut områder som er vurdert som best egnet for vindkraft. Komiteen viser til at denne har reist flere spørsmål og betydelig diskusjon i flere deler av landet. Komiteen ser at temaene som forslagsstillerne reiser i dokumentet, er aktuelle i den forbindelse, og at spørsmål knyttet til lokal verdiskaping og båndlegging av store arealer er særlig aktuelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er positive til at forslagsstillerne reiser en diskusjon om eierskap og fordeling av verdiskaping knyttet til vindkraft.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne trekker frem hjemfallsordningen som en modell som har fungert godt, og som har sikret norsk eierskap til nasjonal vannkraftproduksjon, og ønsker å utrede tilsvarende ordning for vindkraft. Komiteen viser, i likhet med forslagsstillerne, til at en betydelig andel av den utbygde vindkraften i Norge er finansiert og eies av private, og for en stor del av utenlandske interessenter. Komiteen viser videre til at store deler av den norske vannkraftproduksjonen er offentlig eid. Dette fordi det er et krav om at minimum to tredjedeler skal eies av enten staten, fylkeskommunene eller kommunene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, har et felles mål om at utnyttelse av naturressursene skal komme fellesskapet til gode, men viser til at eierskapet til vannkraft og vindkraft ikke uten videre kan sammenlignes.

Komiteen mener at det er viktig med en helhetlig tilnærming når det nå løftes en diskusjon om rammebetingelsene for vindkraft, og deler forslagsstillerens intensjon om at utnyttelse av naturressursene skal komme et større fellesskap til gode.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at det er viktig at utbygging av vindkraft gir verdiskaping både for kommunene, næringsliv i distriktet og grunneierne. Disse medlemmer kan likevel vanskelig se at modellene for vannkraft er treffsikre nok for vindkraft. Det vil være betydelige ulemper forbundet med et hjemfallskrav for vindkraft etter utløpt konsesjonsperiode, og levetiden på vindkraft er svært ulik den for vannkraft.

Disse medlemmer viser til at utnyttelse av en ressurs som vannkraft kan gi en avkastning ut over normalavkastningen, såkalt grunnrente. Denne er også en del av omfordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner. Utnyttelsen av vindkraftressursene bygger på et annet faktisk og rettslig grunnlag enn vannkraftutnyttelse, i tillegg til at vannkraft jo gir avkastning, mens vindkraft til nå har mottatt subsidier. Disse medlemmer viser til at skatteutvalget som gjennomgår vannkraftbeskatningen, også kommer til å vurdere skatteinivået på vindkraft.

Disse medlemmer viser til at dagens regelverk for eierskap, konsesjon og beskatning av vindkraft ble utformet av den rød-grønne regjeringen. Siden da er det gitt over 39 konsesjoner til vindkraft under regjeringen Solberg (4. kvartal 2013–1. kvartal 2019). Vi har med det fått et godt grunnlag for å videreutvikle regimet for vindkraftutbygging i Norge framover. Disse medlemmer viser til at konsesjonsreglene og eierskap bygger på energiloven vedtatt under regjeringen Syse i 1990. Det var denne regjeringen som både innførte nye

avskrivningsregler og senket selskapsskatten med 5 prosentpoeng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at en nasjonalt har grepet inn og avslått konsesjon av store vindkraftparker hvor det lokalt er gitt samtykke. Per i dag er det ingen eksempler på at staten har grepet inn og gitt konsesjon mot lokale myndigheters og grunneieres vilje. Flertallet er enige i at dersom et kommunestyre sier nei, skal dette fortsatt tillegges svært stor vekt i konsesjonsprosessen.

Flertallet viser til at Nasjonal rammeplan for vindkraft, utarbeidet av NVE og som er på høring, er ett eksempel på å skape en mer forutsigbar nasjonal regulering. Nasjonal ramme for vindkraft skal gi et signal om hvor det er mest fornuftig å utvikle nye prosjekter. I tillegg er det verdifullt at kunnskap om vindkraft blir samlet. Den skal også gi oss en samlet oversikt, og ikke behandle én og én sak hver for seg.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser også til regjeringens Kraftskatteutvalg som et annet eksempel på at det tas sentrale grep for å se på ressursbeskatning fra fornybare, lokale ressurser som kommer fellesskapet til gode. I tråd med den teknologiske utviklingen innen fornybarsektoren er det viktig at eierskapsmodeller, skatteregimet og konsesjonsinstituttet følger med.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ønsker at ren fornybar energi skal bidra til at vi skaper framtidsrettede og trygge arbeidsplasser i Norge. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ønsker utbygging av ny energi i Norge, også vindkraft på land.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, understreker at kommunens syn må tillegges stor vekt i prosessen. Der det oppstår utfordringer med naturinteresser eller andre næringer, må det løses i hvert enkelt tilfelle.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til interessekonflikten som kan oppstå mellom vindkraft og naturinteresser, og mellom lokale og nasjonale ønsker om vindkraftutbygging. Disse medlemmer viser til Senterpartiets utgangspunkt om at utbygging av vindkraft på land må være i tråd med lokale ønsker og kommunestyrevedtak. Imidlertid vil disse medlemmer peke på viktigheten av at slike lokale og forpliktende vedtak fattes i forkant av at konsesjon gis. Disse medlemmer viser til at forplik-

telsen for kommunene må innebære at aktørene som får konsesjon til å bygge vindmøller etter et slikt vedtak, kan ha tillit til at dette er et bindende vedtak.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at vedtak om utbygging av vindkraft er i tråd med lokale ønsker og kommunestyrevedtak. Konsesjon kan ikke gis i strid med kommunestyrevedtak.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Norge har hatt svært god erfaring med fellesskapets kontroll og styring over naturressursene, særlig når det gjelder energi. Disse medlemmer anser at behovet for nasjonal styring av energiressursene langt på vei er ivare tatt med dagens konsesjonssystem for vindkraft, da staten kan si nei til å gi nye konsesjoner når konsesjonsperioden utgår, eller stille helt nye krav i en ny konsesjonsrunde. Disse medlemmer ser imidlertid prinsippet om at fellesskapet skal eie naturressursene som svært viktig, og peker på hjemfallsordningens sentrale rolle historisk. Det er viktig at vi har en fullstendig oversikt over jussen på dette området.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne, mener at dersom et kommunestyre sier nei til etablering av et vindkraftverk, skal dette tillegges svært stor vekt i konsesjonsprosessen. På motsatt side må myndighetene kunne avslå vindkraftutbygginger selv om kommunen sier ja.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at for Sosialistisk Venstreparti er det hensynet til natur og urfolksrettigheter som veier tyngst i slike saker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at målet må være lokalt forankret utbygging av vindkraft som ivaretar landskap og naturkvaliteter på den ene siden og sikrer eksisterende næringer og bidrar med inntekter til lokalsamfunnene på den andre siden. Disse medlemmer mener etter dette at utbygging av vindkraft skal ta hensyn til natur, lokale meninger og ikke minst være en utbygging som sikrer norsk eierskap for fremtiden.

Disse medlemmer støtter derfor forslaget hvor regjeringen bes utrede og komme tilbake med et forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft. Disse medlemmer mener en slik ordning må være knyttet til tidspunktet for utløpet av konsesjonsperioden, og med statlig overtakelse. Disse

medlemmer ser frem til at Stortinget får en sak om hvordan dette i tilfelle kan organiseres.

Disse medlemmer mener at ved bruk av naturressurser skal en del av verdiskapingen ligge igjen lokalt. Disse medlemmer vurderer det derfor som riktig å skattlegge vindkraft. For å sikre forutsigbarhet både for kommuner og utbyggere bør dette, etter disse medlemmers mening, skje i form av en naturressursskatt. Disse medlemmer er derfor glade for forslaget fra forslagsstillerne om en naturressursskatt for vindkraft etter modell av den vi har for vannkraft, og som skal komme kommunene til gode. Disse medlemmer støtter dette forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at om lag 90 pst. av den norske vannkraftproduksjonen er offentlig eid, og at en rekke norske kommuner og fylkeskommuner hvert år får en betydelig sum penger fra kraftselskapene som kan brukes til offentlig velferd. Dette gjør at vannkraften kommer fellesskapet til gode både direkte gjennom overskudd og indirekte gjennom skatt.

Dette medlem viser til at Norges opparbeidede lovverk gjennom mange år har sikret at bruk av vannet, en viktig naturressurs vi eier i fellesskap, kommer fellesskapet til gode. Dette medlem viser til at vi ikke har et tilsvarende godt regelverk for den felles ressursen som vinden er. Dette medlem viser til at gevinsten ved bruk av vår felles vindressurs i stadig økende grad går til private eller utenlandske selskap, og ikke er en del av det norske fellesskapet.

Dette medlem mener bruken av vinden, i likhet med bruken av vannet, må komme fellesskapet til gode.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at da vannkraften begynte å bli utbygd i Norge, sørget framsynte politikere for å innføre hjemfallsretten. Hjemfallsordningen for vannkraftproduksjon i Norge er en regel om at eierskapet går vederlagsfritt tilbake til staten ved endt konsesjonsperiode. Konsesjonsperioden var fra 1917 maksimalt 50 år, utvidet til 60 år i 1969, og fra 2007 igjen utvidet til 75 år. Denne regelen gjelder kun for private eiere, mens kommunale og fylkeskommunale eiere ikke har noen tilbakeleveringsplikt. Disse medlemmer viser til at en tilsvarende ordning ikke finnes for vindkraftverkene. De fleste har konsesjoner som varer i rundt 25 år, med vilkår om å tilbake stille området etter endt periode. Disse medlemmer viser imidlertid til at det er stor sannsynlighet for at det vil bli søkt om en ny konsesjon etter endt konsesjonsperiode, både fordi det er områder som er egnet for vindkraft, opparbeidet for det, og fordi det fortsatt vil være behov for kraften. Disse medlemmer mener derfor at det ikke skal gis forlengelse til private, men

at det offentlige ved utløp av konsesjonen skal kunne overta anlegget. Disse medlemmer mener det må innføres regler som sikrer at konsesjonene ikke blir videreført til private etter endt periode.

Disse medlemmer viser videre til at vannkraftverk med generatorer større enn 10 MVA installert ilegges en naturressursskatt som betales til kommune og fylkeskommune. Naturressursskatten er i dag på til sammen 1,3 øre per kWh. Dette gjør at kommuner og fylkeskommuner som stiller sin natur til disposisjon for fellesskapet, får en inntekt av dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, understreker behovet for gode og forutsigbare prosesser lokalt. Disse prosessene må bygge på et solid faktagrunnlag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er uheldig hvis forutsetningene for utbygginger endres underveis eller at det skapes usikkerhet om hvorvidt alle undersøkelser er foretatt. Disse medlemmer støtter derfor forslaget om at det ikke gis tillatelse til oppstart av anleggsvirksomhet for kraftutbygginger før alle naturundersøkelser det er stilt krav om, er blitt gjennomført og de nødvendige hensyn tatt gjennom krav som stilles til arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at før utbygging av vind- og vannkraft skal det gjennomføres grundige undersøkelser av konsekvensene for naturen. I forbindelse med utbyggingen av vindkraft på Sørmarkfjellet i Flatanger kommune i Trøndelag ble det stilt krav om at det skulle gjennomføres for- og etterundersøkelser av hubro, storlom, smålom og hønsehauk. Undersøkelsene skulle ligge til grunn for eventuelle hensyn man måtte ta til hekkende fugl i anleggsperioden. Disse medlemmer viser til at forskere ved Nord universitet, som gjennomførte undersøkelsen, fant hubro i influensområdet til vindkraftverket på Sørmarkfjellet, noe man antok det ikke var da endelig konsesjon ble gitt i 2016. Disse medlemmer viser til at anleggsarbeidet ble satt i gang før undersøkelsene var ferdige. Dermed kunne man ikke fra start ta de helt nødvendige hensyn til eventuelle hekkende hubroer i området. Dette var neppe hensikten med undersøkelser som ble gjort for at man skulle ta slike hensyn. Disse medlemmer viser også til det NVE skriver i sine krav til miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA) at

«dersom det påvises hekkende hubro, storlom, smålom og hønsehauk på hekkeplasser i vindkraftverkets influensområder, skal dette i størst mulig grad

hensyn tas i anleggsarbeidet med sikte på å minimere forstyrrelsene i den aktuelle perioden.»

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft som skal komme kommunene til gode.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis tillatelse til oppstart av anleggsvirksomhet for kraftutbygginger før alle naturundersøkelser det er stilt krav om, er blitt gjennomført og de nødvendige hensyn tatt gjennom krav som stilles til arbeidet.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Dokument 8:142 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Kari Elisabeth Kaski om offentlig eierskap til vindkraften – vedtas ikke.

Forslag fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at vedtak om utbygging av vindkraft er i tråd med lokale ønsker og kommunestyrevedtak. Konsesjon kan ikke gis i strid med kommunestyrevedtak.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I, II og III fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.

II

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft som skal komme kommunene til gode.

III

Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis tillatelse til oppstart av anleggsvirksomhet for kraftutbygginger før alle naturundersøkelser det er stilt krav om, er blitt gjennomført og de nødvendige hensyn tatt gjennom krav som stilles til arbeidet.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. juni 2019

Ketil Kjenseth

leder

Sandra Borch

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråd Kjell-Børge Freiberg til Stortinget, datert 10. mai 2019****Vedr. Representantforslag 142 S (2018-2019) om offentlig eierskap til vindkraften**

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen av 30. april 2019 med oversendelse av representantforslag 142 S (2018-2019) til utredning mv. Forslaget lyder:

1. *Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.*
2. *Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.*
3. *Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft slik det er for vannkraft og som skal komme kommunene til gode.*

Merknadene til forslag nr. 3 er innhentet fra finansministeren.

Formålet med forslagene ser ut til å være å sikre at utnyttelsen av naturressursen vindkraft kommer fellesskapet til gode. Jeg mener at utbygging av vindkraft skal gi verdiskaping både for grunneiere, næringslivet i distriktet og kommunene som berøres i tillegg til samfunnet for øvrig. Samtidig kan jeg ikke se at forslaget om å innføre samme regulering for vindkraft som for vannkraft er et treffsikkert og velegnet virkemiddel for å nå målsettingen bak forslaget.

Offentlig eierskap til vannkraft er regulert i vannfallrettighetsloven. Konsesjon for erverv av vannfall gis til offentlige vannkraftselskaper på ubegrenset tid. Private kan erverve inntil en 1/3 i offentlige vannkraftselskaper. Før lovendringen i 2008, kunne private få konsesjon for erverv av vannfall utover 1/3 for en tidsbegrenset periode på inntil 60 år. Det ble satt vilkår i konsesjonen om at vannfallet, kraftstasjonen, reguleringsanlegg mv. skulle tilfalle staten uten vederlag ved utløpet av konsesjonstiden. Etersom konsesjoner for erverv av vannfallrettigheter bare kan gis til offentlige vannkraftselskaper, er det heller ikke lenger aktuelt å sette vilkår om hjemfall.

Utnyttelse av en naturressurs som vannkraft kan gi en avkastning utover normalavkastningen - såkalt grunnrente. I NOU 1992:34 "Skatt på kraftselskap" defineres grunnrenten i vassdragssektoren som "den kapitalavkastningen utover avkastningen i andre næringer som oppstår fordi det er en gitt tilgang på utbyggbare vassdrag". Grunnrenten kan inndrives til det offentlige på flere måter, herunder gjennom beskatning, offentlig

eierskap eller hjemfall dersom utnyttelsen av naturressursen bygger på tidsbegrensede konsesjoner.

Konsesjon til bygging og drift av vindkraftanlegg gis etter energiloven med en varighet på maksimalt 30 år. Denne tidsperioden passer godt med vindkraftanleggenes levetid. Den største innsatsfaktoren ved etablering av vindkraftverk er turbinene, som har en teknisk levetid på rundt 25 år. Skal vindkraftverket drives videre etter demontering av utdaterte vindkraftturbiner, vil det være nødvendig med betydelige investeringer i nye turbiner, montasje m.m. basert på ny konsesjon etter ordinær konsesjonsbehandling med de utredningskrav som da vil gjelde.

Hvorvidt det skal gis ny konsesjon til et vindkraftverk for en ny konsesjonsperiode, må vurderes av energimyndighetene i den enkelte sak når den tid kommer. Utnyttelse av vindkraftressursene bygger på et annet faktisk og rettslig grunnlag enn vannkraftutnyttelse. Infrastrukturen for vannkraft har en levetid langt utover hva som gjelder for vindkraftanlegg gjennom reguleringsmagasiner, overføringstuneller til kraftstasjoner ofte bygget i fjell, og med utløpstuneller til vassdrag eller sjø. Særlig i lys av forskjellene i levetid for vannkraft- og vindkraftanlegg, er det etter mitt syn ikke behov for egne regler om offentlig eierskap til vindkraftanlegg.

Det vil være betydelige ulemper forbundet med et krav om hjemfall for vindkraft ved utløpt konsesjonsperiode. Skal et vindkraftverk drives videre, må det investeres i helt nye anlegg. Ved nedlegging av vindkraftverk etter utløpt levetid, påløper det kostnader ved at turbiner skal tas ned og fjernes mv. Krav om hjemfall av vindkraftanlegg til staten ved utløpt konsesjonsperiode er etter mitt syn ikke et formålstjenlig tiltak for god ressursforvaltning.

Jeg gjør også oppmerksom på at vannfallrettighetsloven bygger på at konsesjonsplikt inntrer ved erverv (kjøp) av fallrettigheter. Dersom en vindkraftanleggseier selv eier grunnen under anlegget, ville tilsvarende regler som i vannfallrettighetsloven ikke uten videre medført hjemfall ettersom det ikke ble foretatt noe erverv da anlegget ble oppført. Det å eie et større vindkraftverk betyr i praksis sjelden at tiltakshaveren selv eier arealet i planområdet eller grunnen under turbiner og tilhørende anlegg. Det inngås da ofte avtaler med grunneierne om leie av nødvendig grunn begrenset til konsesjonsperioden. I slike tilfeller ville eventuelle bestemmelser om hjemfall til staten av rettigheter til å utnytte vinden medføre at rettigheter til grunnen ble overført fra grunneier til staten uten kompensasjon.

I representantforslaget punkt 3 er det foreslått at Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag om en naturressursskatt for vindkraft slik det er for vannkraft og som skal komme kommunene til gode.

Vannkraftverk med samlet påstemplet merkeytelse over 10 MVA betaler også en naturressursskatt på 1,3 øre per kWh. Naturressursskatten fordeles med 1,1 øre til kommunene og 0,2 øre til fylkeskommunen. Naturressursskatten er fradragsberettiget krone for krone mot utlignet fellesskatt til staten, og ubenyttet fradrag kan framføres med rente. Naturressursskatten virker dermed som en omfordeling fra staten til lokale myndigheter. Naturressursskatten påvirker normalt ikke den samlede skattebelastningen for kraftselskapene.

Naturressursskatten inngår i skatteutjevningen i kommunenes inntektssystem. For en kommune med vannkraftverk vil økte skatteinntekter fra naturressursskatt dermed delvis motvirkes gjennom skatteutjevningen.

Forslaget om naturressursskatt ble introdusert av finanskomiteen, og flertallet (representantene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre) i komiteen uttalte følgende i Budsjett-innst. S.I. (1996-97):

"Flertallet vil understreke at naturressursskatten må betraktes som en kommunal andel av grunnrenten i kraftverkene, og at det prinsipielt sett ville være korrekt å samordne naturressursskatten med grunnrenteskatten."

Det er ikke grunnrenteskatt for vindkraft. Tvert imot har vindkraftverk mottatt støtte gjennom Enova, elsertifikatorordningen og raskere avskrivningsregler. Siden det ikke er noen grunnrenteskatt for vindkraftverk, vurderes det ikke som aktuelt med naturressursskatt for å omfordele inntekter fra stat til kommuner og fylkeskommuner.

På lik linje med annen næringsaktivitet har kommunene i dag mulighet til inntekter fra vindkraft gjennom økt lokal aktivitet, herunder lønnsbeskatning for sysselsatte.

